

Söfnun og meðhöndlun sýna

EFNI OG ÁHÖLD

- Háfur með stálhólk
- 12 m snæri
- Glær sýnatökuglös 22 ml
- 100 ml glös brún og glær
- Límmiðar
- 20 % formalín
- Sprauta
- 12m slanga um 12mm þvermál innanmál (gul ofin)
- Plastfata > 3 lítra
- Merkisþjöld
- Blýlód (ca. 1kg) fest um 5 cm fyrir ofan „neðri“ endann á slöngunni og krani festur á hinn endann (garðslöngukrani úr plasti)

VAL Á SÝNATÖKUSTAÐ

Val á sýnatökustað tekur mið af tegund ræktunar / veiða. **Taka skal háfsýni og talningarsýni á sama stað.**

- Sýni af sjó skal tekið á þeim stað sem er einkennandi fyrir fyrirhugaða uppskeru og í samráði við MAST. Ef uppskera á ræktaðri bláskel (krækling) er fyrirhuguð skal að öllu jöfnu taka sýni samsíða ræktunarlínunni þar sem sýni af bláskelinni er tekið / eða uppskera á bláskel er fyrirhuguð.
- Ef sýni er tekið á veiðistað villtra tegunda skal staðsetning sýnatöku vera einkennandi fyrir fyrirhugaðan veiðistað og ákveðin í samráði við MAST.
- Sýni er tekið á skilgreindum söfnunarstað.

ÞÖRUNGASÝNI

Byrjað er á að taka háfsýni og síðan er tekið sýni með slöngu sem er sökkt niður á 10 m dýpi. Tíðni sýnatöku skal vera í samræmi við áhættumat LBE-089 og sýnatökuáætlun fyrir svæðið.

HÁFSÝNI (GLÆRT SÍVALT GLAS MEÐ SVÖRTUM TAPPA)

- Hringlaga límmiði sem er merktur sýnatökustað (fjörður), stöðvarnúmeri (ef fleiri en ein stöð í firði) eða auðkenni og dagsetningu með blýanti er límdur ofan á tappann. Nákvæm lýsing á sýnatökustað með GPS punktum skal koma fram á sýnatökublaði með tilvísun í auðkenni.
- Glasið er sknúfað inn í stálhólkinn sem er neðan á háfnum.
- 10 m snæri er fest í háfinn. Bindið bandið í borðstokkinn.
- Háfnum er kastað út í sjó og hann látinn síga 10 m undir yfirborð. Háfurinn er síðan dreginn **hægt upp** að yfirborði. Þetta er endurtekið **prisvar sinnum. Mikilvægt er að draga hann hægt upp þannig að hann sái vel sjóinn en ryðji honum ekki frá sér.**
- Háfurinn er þá tekinn upp úr sjónum og sjór sem situr í háfnum notaður til að skola svifþörungum niður í glasstúttinn. Síðan er beðið í smástund (ca 1 mín) á meðan þörungarnir eru að síga ofan í glasið.

Sýnataka – Eitraðir þörungar í sjó

- Háfglasið er skrúfað af háfnum. Ef glasið er fullt er hellt af því nokkrum ml til að rýma til fyrir geymsluvökvanum (formalín). Einum millilítra (1 ml) af 20% formalíni er sprautað í glasið, tappinn skrúfaður vandlega á og glasinu velt við nokkrum sinnum til að geymsluvökvi og sýni blandist vel. Ef mikill gróður (svifþörungur) kemur í háfinn má auka magn formalíns í allt að 2 ml.
- Strax og þessu er lokið er **háfurinn þveginn vandlega með ferskvatni** þannig að ekkert sitji eftir af þörungum í honum, sem annars gætu borist í næsta sýni. Auk þess þéttist háfurinn mjög fljótlega ef hann er ekki þrífinn strax að lokinni sýnatöku og endist skemur.

TALNINGARSÝNI

- Merkt er á merkispjaldið á brúnu flöskunni með blýanti, sýnatökustaður (fjörður), stöðvarnúmer (ef fleiri en ein stöð í firði) og dagsetning og tími (kl). Nota má auðkenni en þá verður góð lýsing á sýnatökustað (GPS punktar) að koma fram á sýnatökuseðli.
- Slangan látin síga rólega með blýendann niður í sjóinn og kraninn er hafður opinn á meðan.
- Krananum lokað þegar slöngunni hefur verið sökkt 10 m dýpi og slangan síðan dregin uppá dekk.
- Neðri endi (Blýendi) slöngunnar er festur við borðstokkinn og (3ja lítra) fatan höfð undir. Kranaendanum lyft upp og skrúfað frá krananum.
- Sýnatökumaður rekur sig svo eftir slöngunni með uppréttar hendur uns allur sjórinn hefur runnið í fötuna. 10 metrar af svona slöngu innihalda rúman líter af sjó.
- Hrært er upp í sjónum í fötunni og hellt í brúna glasið upp að öxlum (tæplega 100 ml),
- 2 ml af formalíni er bætt út í glasið með sprautu og tappinn skrúfaður á. Glasinu er síðan hvolfnt nokkrum sinnum til að blanda formalíninu við sjóinn.

FRÁGANGUR

- Slangan er skoluð með ferskvatni, hringuð upp og geymd plastpoka á þurrum og hreinum stað. Ef ekki er hægt að skola slöngu strax að lokinni sýnatöku er það gert við fyrsta tækifæri.
- Plastfatan er skoluð með ferskvatni þannig að hún sé hrein við næstu sýnatöku.
- Háfurinn er þveginn vandlega með ferskvatni.
- Geymið háfinn í fötunni að lokinni hreinsun og geymið á þurrum og hreinum stað.

SÝNATÖKUSEÐILL

Fylla skal út sýnatökuseðil og senda til vakt@hafogvatn.is. Senda skal upplýsingar um sendingarleið þannig að starfsfólk á Hafrannsóknastofnuninni viti hvaða sýni eru á leiðinni og hvernig þau koma.

FRÁGANGUR OG SENDING SÝNA.

Sýnaflöskum skal pakkað vandlega í bóluplast eða mjúkan pappa/bréf og síðan í kassa, til að verjast því að glösin brotni í flutningi og afrit af sýnatökuseðli skal fylgja með og þetta skal sent við fyrsta tækifæri á eftirfarandi aðila:

Hafrannsóknastofnun
Skúlagötu 4
101 Reykjavík
Sími 5520240
c/o Svifþörungasýni/Hafsteinn/Agnes/Kristinn/Karl/Kristín.

Tengiliðir á Hafrannsóknastofnuninni: Hafsteinn G. Guðfinnsson, Agnes Eydal, Kristinn Guðmundsson.
Kristín J. Valsdóttir og Karl Gunnarsson

Tengiliðir á Matvælastofnun: skeldyr@mast.is